

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

กล้วยไข่เป็นผลไม้ที่นิยมบริโภคกันทั่วไป และเป็นสัญลักษณ์ของประเพณีสารทไทยเดือนสิบมาตั้งแต่โบราณ กล้วยไข่เป็นไม้ผลเมืองร้อนจึงสามารถขึ้นได้ดีทั่วไปในสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมอย่างประเทศไทย มีแหล่งปลูกที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยอยู่ที่จังหวัดกำแพงเพชร และสามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งจังหวัดได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกล้วยไข่เพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นผลไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดและทางจังหวัดกำแพงเพชรจะจัดงานแสดงผลผลิตผลกล้วยไข่ขึ้นเป็นประจำทุกปีเรียกว่า "งานสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง"

กล้วยไข่นอกจากจะใช้บริโภคภายในประเทศแล้ว ยังส่งเป็นสินค้าออกไปต่างประเทศ ซึ่งตลาดต่างประเทศที่สำคัญที่สุด คือ ฮองกง นอกจากนี้ยังได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก และประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตามปริมาณการส่งออกยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผลผลิตรวม การทำสวนกล้วยไข่ของประเทศไทย ส่วนใหญ่จึงผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ การส่งออกขณะนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ชาวต่างประเทศมีความพอใจในรสชาติและขนาดผลที่พอเหมาะ การขยายตัวของตลาดต่างประเทศจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่การส่งออกกล้วยไข่ของประเทศไทยในระยะนี้ยังประสบปัญหาต่าง ๆ อย่างมากเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อและการเก็บรักษา ทำให้คุณภาพกล้วยไข่เมื่อไปถึงต่างประเทศยังต่ำอยู่มาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ รัฐบาลจึงเห็นความสำคัญและให้การส่งเสริมเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกกล้วยไข่ให้เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต และพยายามแก้ปัญหาด้านการส่งออก เพื่อให้กล้วยไข่กลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญที่เพิ่มรายได้แก่เกษตรกรที่ทำสวนกล้วยไข่ ซึ่งจะส่งผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศไทยส่วนรวมอีกด้วย ดังนั้นจึงควรจะศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูก ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทนจากการลงทุนในการทำสวนกล้วยไข่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจลงทุน และใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับเป็นแนวทางแก้ไขในการผลิตกล้วยไข่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงต้นทุน และอัตราผลตอบแทนจากการปลูกกล้วยไข่เฉลี่ยต่อไร่ และเปรียบเทียบพื้นที่ปลูก 1-10 ไร่ มากกว่า 10 ไร่ ถึง 30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป โดยศึกษาต้นทุนและอัตราผลตอบแทนตั้งแต่ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากการทำสวนกล้วยไข่

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ จังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ปลูกกล้วยไข่มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ และมีชื่อเสียงมากเป็นอันดับหนึ่งเช่นกัน
2. ศึกษาต้นทุนการปลูกกล้วยไข่ในปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 เนื่องจากเกษตรกรจะใช้หน่อปลูกในปีแรกแล้วจะมีการไว้หน่อทำเป็นกล้วยต่ออีก 2 ปีจะทำการล้างสวนซึ่งจะให้ผลผลิตต่างกันในแต่ละปี
3. ศึกษาจากกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ มากกว่า 10 ไร่ ถึง 30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. คำว่า "กล้วยไข่" หมายถึง กล้วยไข่ที่เกษตรกรปลูกเพื่อขายเป็นผลไม้สด
2. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเป็นข้อมูลของปีการเพาะปลูก 2532

ข้อสมมติฐานของการวิจัย

1. ค่าแรงงานเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของต้นทุนการปลูกกล้วยไข่
2. ขนาดพื้นที่ปลูกที่ต่างกันจะให้ผลตอบแทนที่ต่างกัน

ประชากร

มีประมาณ 2,212 ราย

ขนาดตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างประมาณ 110 ราย

วิธีการเลือกตัวอย่าง

เลือกตัวอย่างจากเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่ในจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีพื้นที่ปลูกขนาด 1-10 ไร่ มากกว่า 10 ไร่ถึง 30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป ซึ่งปลูกกล้วยไข่ในปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างอย่างง่าย

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามและสุ่มตัวอย่าง
2. สัมภาษณ์สอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่โดยตรง และรวบรวมข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายและรายได้เพื่อคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของพื้นที่ปลูกขนาด 1-10 ไร่ มากกว่า 10 ไร่ถึง 30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป ของปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3
3. สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการลงทุนปลูกกล้วยไข่ และให้ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการออกแบบสอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกกล้วยไข่ นอกจากนี้ยังค้นคว้าข้อมูลจากหน่วยงานและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร และอื่น ๆ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่ ตลอดจนอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำสวนกล้วยไข่ ปัญหาและอุปสรรค
2. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่ผู้สนใจที่จะลงทุนทำสวนกล้วยไข่ในการพิจารณาความเหมาะสมที่จะลงทุน
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายส่งเสริมการปลูกกล้วยไข่ให้แก่เกษตรกรต่อไป
4. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการอ้างอิงและเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป